

Türk Müslümanlığı Sorunu gibi başlıklardan oluşmaktadır. Burada akli kullanmanın önemi vurgulanmakta ve cemaat olgusundaki sorgusuz sualsiz bağlılığın yanlışlığı dile getirilmektedir. (s. 17-27). Ayrıca başta din eğitimi olmak üzere eğitimin siyasetten etkilendiği ve din derslerinin içeriğinin de iktidara göre değişikliğe uğradığı üzerinde durulmuş, yeni bir ilahiyat programı önerisinde bulunulmuştur.(s. 27- 59) Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nın din hizmetini nasıl sağlıklı bir şekilde vereceği, nasıl kontrol edeceği, yönelendireceği üzerinde durulmuştur. Toplumda din hizmetlerini yerine getirecek bilgi ve donanıma sahip bir kesimin bulunması ihtiyacının gereğine dikkat çekilmiştir (s. 59-86).

Toplumda meydana gelen değişimler insanlar arasında farklı dinsel bakış açılarının oluşmasına sebep olmaktadır. Katı laikçiler, katı muhafazakarlar ve yenilikçi islamcılar bu gruplardan bazılarıdır. Dinsel açıdan farklı düşüncelere sahip kişiler, birbirlerini tekfir etmeye başlamıştır. Böylece Müslümanlar arasında birisi akılcı, diğeri gelenekçi yönelime sahip iki ayrı ekol ortaya çıkmıştır. İslam'ın birleştiriciliğinin iki ayrı zemini oluşmuştur. (s. 87- 115). Bölümde ayrıca Maturidi üzerinden Türk Müslümanlığı ele alınmış ve aklın önemine değinilip Maturidi'liğin yeniden yorumlanmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur (s. 115- 137). Son olarak 15 Temmuz vakası işlenmiş ve alınacak dersler maddeler halinde sıralanmıştır (s. 137- 162).

İkinci Bölüm'de ise "Alevilik, Mezhepçilik ve Şii- Sunni Kutuplaşması Sorunu" üzerinde durulmuştur. Ayrıca " Müslümanlar Arasında Barışı Tehdit Eden Mezhep Çatışmasının Temel Dinamikleri ve Çözüm Yolları: Çözümleyici ve Eleştirel Bir Yaklaşım" konusuna özel bir başlık ayrılmıştır. Bunları ayrı ayrı değerlendirmenin daha faydalı olacağı kanısındayım. Öncelikle ilk kısım hakkında bilgi vermek gerekirse, burada yazar mezhepçiliğin Batılılar tarafından Müslümanları birbirinden ayırmak için bir silah olarak kullanıldığını belirtmekte ve bunun da İslam'ın ortak payda misyonuyla taban tabana zıt olduğunu vurgulamaktadır. Bu kısımda Şii- Sunni çatışması üzerinden mezheplerin dinleşmeye başladığı ve Batılıların mezheplerin güçlenmesini fırsat bilip çatışmaları derinleştirme yoluna gittikleri belirtilmiştir. Bununla birlikte batılıların mezhep çatışmalarını kullanarak siyasi ideallerini gerçekleştir-

meye çalıştıklarını, mezheplerin dinleştirilme algısının da buna fırsat verdiği vurgulanmıştır.

Yazar bu bölümde “Şii uyanış” kavramı üzerinde yoğunlaşmak üzere Orta Doğu’da yaşanan siyasî gelişmeler ve iç çatışmalarda, Şii kimliğin Sünnilik aleyhtarlığı üzerinden yeniden inşa edilmesi nasıl kullanıldığını analiz etmiştir. Ayrıca Şii uyanışın İslam dünyasını yeniden şekillendirmek üzere kullanılan ulusal ve uluslar arası boyutları vurgulanmış, böylece Müslüman dünyada yaşanan mezhep çatışmaları üzerinden oynanan oyunları görmemizi sağlamıştır. (s. 165- 250)

İkinci Bölüm’ün ikinci kısmında, yazar “Müslümanlar Arasında Barışı Tehdit Eden Mezhep Çatışmasının Temel Dinamikleri ve Çözüm Yolları: Çözümleyici ve Eleştirel Bir Yaklaşım” başlığı altında -bu konu Konya’da gerçekleştirilen bir sempozyum tebliğinin düzenlenmiş şeklidir- Mezhep tanımı mezhepleşmenin zararları ve tekfir sorununu incelemektedir. Daha sonra din ve mezhep kavramlarını birbirinden ayırmanın gerekliliği, mezhep kutuplaşması sorunu, mezhep kutuplaşmasının tarihsel seyri, iç ve dış dinamikleri üzerinde durulmuş ve sonuç bölümünde çok değerli çözüm önerileri sunularak sonlandırılmıştır (s. 250-292).

“Peygamber Algısı, Din- Siyaset İlişkisi ve İnsan Hakları Sorunu” adını taşıyan Üçüncü Bölüm’de üç önemli konu ele alınıp analiz edilmiştir. İlk kısımda yazar, Hz. Muhammed’in çeşitli kesimlerce tarihsel ve menkabevî olarak farklı algılandığı, tarihsel olan Peygamber tasavvurunun beşer ve yaşamış bir Peygamber olduğu, fakat menkabevî olan tasavvurunun ise ulaşılmaz imkansız beşerüstü bir hüviyete büründürüldüğü üzerinde durmaktadır. Burada çeşitli Peygamber algıları olduğu vurgulanmış ve Hz. Peygamber’in beşer boyutunun ihmal edilmemesinin gerekliliği üzerinde durulmuştur (s. 295- 315).

İkinci Kısım’da, Kutlu “Çağdaş İslam Düşüncesinde Din- Siyaset İlişkisi Üzerine Yaklaşımlar” konusunu işlemiştir. Bu konu dahilinde, din ve siyaseti aynı gören İhvan-ı Müslimin sonrasında siyasî ve toplumsal değişimi iyi okuyan Müslüman ilim adamlarının çağdaş yaklaşımlarını analiz etmektedir (s. 316- 327).

Kutlu, “ Sivil Toplumun Güvencesi Olarak İslam’da İnsan Hakları” adını taşıyan Üçüncü kısımda İslamiyetteki kurucu ilkeleri tespit etmeye çalışmıştır. Bunları kısaca şöyle zikredebiliriz: İnanç ve düşünce özgürlüğü, yaşama hakkı, aklın korunması, neslin ve iffetin korunması, mülkiyet hakkı. (s.317- 337)

Eserin sonunda oldukça önemli iki ek bulunmaktadır: “Mezhepler ve Selefilik Üzerine Söyleşi” adını taşıyan birincisi 2023 Dergisi tarafından yapılan bir söyleşiden oluşmaktadır. (s. 339- 376). İkincisi ise: “Ehl-i Sünnet Üzerine Söyleşi” başlığını taşıyan Marife Dergisi tarafından yapılan daha sonra makaleye dönüştürülen bir söyleşidir (s. 377- 399).

Kutlu; kitabını Kaynakça ile bitirmektedir. Güncel meselerle ilgili derin analizler ihtiva eden bu eseri kaleme alması ve toplumsal sorumluluğun hakkını vermesi hasebiyle kendisine sonsuz şükranlarımızı sunuyor; daha nice eserleri biz okuyucularına ulaştırmasını temenni ediyoruz.